

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

*Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 463 /2012 Prezydium
Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 października 2012 r.*

na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej
Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy
przeprowadzonej w dniach 17-19 marca 2015 r.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Pichura - członek i ekspert PKA,

członkowie:

prof. dr hab. Danuta Strahl - ekspert ds. jakości PKA, członek PKA;
prof. dr hab. Jan Pilch - ekspert merytoryczny PKA;
prof. dr hab. Jerzy Swoboda - ekspert merytoryczny PKA;
prof. dr hab. Ramunė Marcinkevičiūtė – ekspert ds. międzynarodowych PKA;
dr Artur Stefański – ekspert ds. pracodawców, członek PKA;
mgr Agnieszka Socha-Woźniak - ekspert ds. formalno-prawnych PKA;
Ludwika Nowak - ekspert ds. studenckich PKA, przedstawiciel PSRP.

Informacja o wizytacji i jej przebiegu.

Ocena instytucjonalna przeprowadzona była na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy po raz pierwszy, a poprzedzona była, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 48a ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), pozytywną oceną jakości kształcenia dokonaną przez PKA na dwóch z trzech prowadzonych w Jednostce kierunkach studiów: „dyrygentura” (Uchwała Nr 213/2013) oraz „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” (Uchwała Nr 77/2009). Trzeci kierunek studiów - „jazz i muzyka estradowa”, nie był dotychczas przez PKA oceniany.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą dotyczącą ocen instytucjonalnych dokonywanych przez Polską Komisję Akredytacyjną, z inicjatywy Komisji w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2014/2015.

Raport Zespołu Oceniającego opracowano na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, oceny zaplecza

naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi, pracownikami administracyjnymi, pracodawcami oraz studentami.

Przed wizytacją członkowie Zespołu zapoznali się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni i raportami z dotychczasowych ocen kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej AM w Bydgoszczy. Wizytacja w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy rozpoczęła się spotkaniem z Władzami Uczelni oraz Wydziału, następnie Zespół Oceniający odbył spotkania z interesariuszami wewnętrznymi: studentami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi i administracyjnymi, a także z interesariuszami zewnętrznymi: pracodawcami reprezentującymi lokalny rynek pracy. Odbyły się też spotkania z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale oraz spotkania z Dziekanem i Prodziekanem oraz osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie studiów. Przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnego podsumowania jej wyników, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

I. Strategia określona przez jednostkę

1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Uczelnia posiada opracowaną misję oraz strategię zatwierdzoną uchwałą Senatu z dnia 18 września 2012 i obejmującą okres do roku 2024. Misja zakłada m.in.: „*odkrywanie i przekazywanie prawdy poprzez prowadzenie badań naukowych, działalność artystyczną, kształcenie studentów i doktorantów oraz wyposażenie ich we wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje*” Uczelnia podkreśla także znaczenie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym i kulturalnym, w szczególności w zakresie prowadzenia badań naukowych, twórczości artystycznej i prac rozwojowych. W swojej wizji rozwoju władze uczelni zakładają przekształcenie do roku 2024 Akademii w Uniwersytet Muzyczny. W oparciu o misję i strategię Uczelni została sformułowana misja i strategia rozwoju Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej. Głównym celem strategii Akademii Muzycznej w Bydgoszczy jest „*stworzenie silnej uczelni artystycznej z bogatą ofertą dydaktyczną, konkurencyjnej dla innych uczelni...*” Uruchomienie kierunku: jazz i muzyka estradowa, początkowo na studiach I stopnia, a obecnie również na studiach II stopnia można uznać za jedno z działań Wydziału będące realizacją tej strategii. Ponadto uczelnia określiła założenia strategiczne w zakresie:

- uprawnień do przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych
- kształcenia

- działań naukowych
- działań artystycznych
- zarządzania uczelnią
- polityki kadrowej
- infrastruktury

Wszystkie te założenia znajdują odzwierciedlenie w strategii rozwoju sformułowanej na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej. W raporcie samooceny przedstawionym przez Wydział można odnaleźć dowody praktycznej realizacji tych założeń. Przejawami tego są m.in. :uzyskiwane stopnie naukowe przez nauczycieli akademickich Wydziału, zwiększająca się liczba studentów i absolwentów poszczególnych kierunków, zrealizowane i planowane zadania badawcze, współpraca z instytucjami kultury i edukacji w regionie a także poprawa wyposażenia i infrastruktury.

2) Jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi.

Przyjęta koncepcja kształcenia na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej jest spójna z obowiązującą misją i strategią opracowaną dla uczelni. W zakresie kształcenia wprowadzono system zapewnienia jakości kształcenia. W ramach tego systemu powołano Międzywydziałową Komisję do spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia . Zespół opracował koncepcję działania mającą zapewnić właściwą jakość kształcenia i jej monitorowanie. Ponieważ zespół został powołany stosunkowo niedawno , trudno jest mówić o wynikach jego działań. Wydział uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie artystycznej dyrygentura a także jest w trakcie ubiegania się o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie, co także jest spójnie z jednym z celów strategii uczelni.

Jednostka opracowała programy kształcenia dla studiów I i II stopnia i studiów podyplomowych, które prowadzone są zgodnie z programami kształcenia uchwalonymi przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej i w pełni pozwalają na osiągnięcie wytyczonych celów kształcenia. Zostały one zatwierdzone po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego. Wydział nie prowadzi studiów doktoranckich.

3) Jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia.

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej jest jedyną jednostką w regionie prowadzącą kształcenie w obszarze sztuki, w dziedzinie sztuk muzycznych na poziomie akademickim. Ta sytuacja nie tylko określa pozycję i rolę Wydziału w środowisku, ale stawia przed nią poważne wyzwania w zakresie kształcenia, dlatego też, w proces dydaktyczny zaangażowana jest wysoko wykształcona kadra prowadząca działalność badawczą, naukową i artystyczną. Na podkreślenie zasługuje fakt udziału pracowników, absolwentów i studentów w licznych działaniach artystycznych na rzecz uczelni oraz środowiska zarówno w kraju jak i zagranicą.

Koncepcja kształcenia, jak i strategia rozwoju wizytowanej jednostki utrwalają jej pozycję na rynku edukacji artystycznej, co owocuje stosunkowo dużą liczbą kandydatów na studia. Kandydaci mają świadomość, że na tym Wydziale uzyskają pełne kwalifikacje artystyczne, a ponadto przygotowanie w zakresie profesjonalnej dydaktyki.

W ramach dostosowania oferty dydaktycznej do obecnych i prognozowanych potrzeb rynku Jednostka utworzyła nowy kierunek studiów Jazz i muzyka estradowa, a także prowadzi studia podyplomowe w takich specjalnościach jak: Chórmistrzostwo i Emisji

Głosu. Podyplomowe studia na kierunku edukacja muzyczna umożliwiają absolwentom poszerzenie kwalifikacji zawodowych.

Wydział stale poszerzając ofertę dydaktyczną, daje młodzieży szeroką ofertę programową oraz możliwość zaspokojenia indywidualnych poszukiwań twórczych i ambicji artystycznych. Postrzegany jest jako placówka naukowo – artystyczna, która obok działalności dydaktycznej prezentuje również swoje dokonania twórcze i odtwórcze w wielu konkursach, koncertach i festiwalach muzycznych zarówno w kraju jak i zagranicą.

Jednym z celów Wydziału jest popularyzowanie sztuki muzycznej oraz działalność edukacyjno - wychowawcza na poziomie wyższej szkoły artystycznej. Pracownicy m.in. prowadzą wykłady specjalistyczne w innych uczelniach artystycznych, są zapraszani w skład jury krajowych i międzynarodowych konkursów muzycznych, prowadzą szeroką działalność popularyzatorską jako dyrygenci chórów.

Wspólne przedsięwzięcia Wydziału i instytucji na szczeblu wojewódzkim, sprzyjają wymianie poglądów, podejmowaniu wspólnych działań jak konferencje i seminaria, koncerty oraz realizacji praktyk zawodowych i staży.

Podsumowując należy stwierdzić że opracowana koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza świadczą iż Wydział identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia. Działalność Wydziału dąży do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i prowadzonych badań naukowych/artystycznych z uwzględnieniem potrzeb otoczenia kulturalnego i społeczno-gospodarczego regionu, w tym rynku pracy.

4) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy posiada opracowaną strategię, która została zatwierdzona i przyjęta Uchwałą nr 22 Rady Wydziału z dnia 12.09.2012r.

Głównym celem polityki jakości kształcenia na Wydziale jest przygotowanie studentów do podjęcia pracy zawodowej poprzez:

- kształcenie artystów-muzyków różnych specjalności,
- kształcenie nauczycieli dla szkolnictwa muzycznego I i II stopnia,
- kształcenie nauczycieli muzyki dla szkolnictwa ogólnokształcącego.

Stały udział Wydziału w życiu kulturalnym i artystycznym miasta oraz regionu, doceniany przez otoczenie społeczno-gospodarcze, potwierdza wysoką jakość kształcenia w jednostce. Zostało to m.in. podkreślone przez przedstawicieli pracodawców, jak i absolwentów.

Na uwagę zasługuje relatywnie słabe wykorzystanie do kształtowania jakości kształcenia absolwentów, choć niekiedy są oni przedstawicielami pracodawców - wówczas mają taki wpływ. Brakuje jednak systemowych rozwiązań w zakresie platformy współpracy i wymiany doświadczeń z absolwentami. Nie oznacza to jednak, że Wydział i poszczególni jego pracownicy na potrzeby kształtowania programów i treści poszczególnych przedmiotów nie korzystają z wiedzy i doświadczeń absolwentów. Takie relacje są, i to dosyć silne, a przejawiają się np. we współpracy na polu zawodowym, czy też przy realizacji przedsięwzięć artystycznych. Sprzyja temu także relatywnie mała liczba absolwentów

i kształcenie, niejednokrotnie, w relacji typu mistrz-uczeń, co owocuje zacieśnianiem więzi między absolwentami, a Wydziałem.

Należy podkreślić, jako walor Wydziału, że aktywna jest również nieformalna współpraca oparta na relacjach interpersonalnych między władzami i pracownikami Wydziału a interesariuszami zewnętrznymi, a dzięki ich opiniom modyfikuje się treści programowe w taki sposób, aby uwzględniały potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.

W samym procesie tworzenia i zatwierdzania misji oraz strategii rozwoju Jednostki przedstawiciele rynku pracy nie brali bezpośredniego udziału. Jednak aktywne uczestnictwo pracowników Wydziału w życiu społecznym i gospodarczym regionu, kraju i nie tylko, pozwoliły na wypracowanie silnych relacji z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami. Dzięki tym więzom uczestniczą oni pośrednio w rozwoju Uczelni i Jednostki, artykułując swoje potrzeby w zakresie nauki i dydaktyki, rewidując efekty w tych obszarach poprzez między innymi zatrudnianie absolwentów, praktyki studenckie, wspólne przedsięwzięcia na płaszczyźnie naukowej i gospodarczej i wiele innych aktywności oraz relacji.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwala także na poszerzenie oferty edukacyjnej o nowe specjalności i specjalizacje, które znajdą w przyszłości swoje miejsce na rynku pracy (edukacja w szkolnictwie artystycznym, muzyka sakralna, muzyka w teatrze, dyrygentura orkiestr dętych).

W oparciu o raport samooceny oraz materiały i informacje uzyskane podczas wizytacji, a także wnioski ze spotkań z pracodawcami można uznać, że interesariusze Wydziału są aktywnie włączeni w proces budowania kultury jakości kształcenia, natomiast w proces formułowania strategii Jednostki – nie, co jest zresztą w dużym stopniu uzasadnione specyfiką strategii, która z założenia jest na potrzeby użytku wewnętrznego.

Podsumowując udział roli interesariuszy zewnętrznych w budowaniu jakości kształcenia jest zauważalny, od lat praktykowany, wynikający w dużym stopniu z kameralności kierunku oraz specyficznej relacji mistrz-uczeń, niekiedy jednak brakuje sformalizowanych mechanizmów tej współpracy, co jednak nie umniejsza znacząco oceny tego obszaru.

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej Jednostce w roku akademickim 2014/2015 - stan na dzień 16 lutego 2015 r.

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni		Jednostki		Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki
	I. st.	II. st.	I. st.	II. st.				
Studia stacjonarne	257	145	72	65	12	-	-	-
studia niestacjonarne	-	-	-	-	1	-	13	47

RAZEM:	257	145	72	65	13	-	13	47

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni;
2. jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie oraz podyplomowe, spójną z jej celami strategicznymi;
3. jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia;
4. wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki o raz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia. Należy oczekiwać szerszej współpracy w tym zakresie z absolwentami Wydziału.

II. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia;

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został przyjęty w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy Uchwałą Senatu nr 61a z dnia 23.09.2008 roku. Na szczeblu wydziału system ten został przyjęty Uchwałą Rady Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej nr 23 z dnia 12.09.2012 r. w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia dokumentu: Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale. W ramach systemu na poziomie Uczelni wyodrębniono takie elementy jak; organizację kształcenia - na wydziałach w oparciu o nadzór merytoryczny katedr i zakładów/pracowni oraz na wszystkich kierunkach w oparciu o dokumenty podstawowe (autorskie programy nauczania, zatwierdzone przez Senat Uczelni, plany studiów i programy kształcenia); monitorowanie poziomu nauczania na egzaminach semestralnych i dyplomowych przez odpowiednie, powoływane Komisje oraz dziekana/ kierownika katedry, wybór wybitnych studentów poprzez przesłuchania wewnętrzne do udziału w konkursach muzycznych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, podczas których oceniani są przez zewnętrzne jury, weryfikację jakości kształcenia w Uczelni podczas oceny każdego nauczyciela

akademickiego, którego praca poddawana jest również ocenie studentów za pomocą ankietyzacji.

Uczelniany Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Wydziału został nieco uszczegółowiony. Opracowano wydziałową politykę jakości kształcenia. Zasadniczym celem polityki jakości jest przygotowanie studentów do skutecznego wejścia na rynek pracy z wysokim potencjałem artystycznym oraz intelektualnym. Wydział stawia sobie za cel kształcenie wysokokwalifikowanych artystów: instrumentalistów i wokalistów jazzowych, dyrygentów symfonicznych i operowych, dyrygentów chóralnych i dyrygentów zespołów jazzowych i muzyki rozrywkowej, nauczycieli muzyki w szkolnictwie ogólnokształcącym i artystycznym oraz organizatorów życia muzycznego.

Polityka jakości oraz Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje takie obszary działania jak: kształcenie, twórczość artystyczną, badania naukowe, rozwój infrastruktury, pozyskiwanie funduszy, kreowaniu wizerunku wydziału w otoczeniu zewnętrznym. Określone zostały cele wewnętrznego systemu jako :

Planowanie i systematyczne działanie bezpośrednio związane z utrzymaniem i podwyższaniem jakości kształcenia, twórczości artystycznej i badań naukowych. Ponadto podkreślono iż jest to proces ciągły i systematyczny uwzględniający takie metody działania jak: ocena własna, dyskusja, współpraca, promowanie i upowszechnianie najlepszych praktyk. System zakłada, iż proces zapewnienia jakości kształcenia uwzględnia: rolę odbiorców oferty edukacyjnej, specyfikę kształcenia na Wydziale, zakłada udział w tym procesie kadry akademickiej, studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Szczegółowy zakres funkcjonowania systemu na wizytowanym wydziale obejmuje: planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego, analizę jakości kształcenia, systematyczną ocenę weryfikacji programów studiów i efektów kształcenia, aktualizację sylabusów w zakresie zmian treści programowych i sylabusów, podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia, dobór do procesu dydaktycznego pedagogów o odpowiednich kwalifikacjach naukowych i zawodowych oraz stwarzanie możliwości ich rozwoju, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji oraz promowania kadry naukowej, budowanie konkurencyjnej oferty kształcenia wyposażającej absolwentów w kompetencje poszukiwane na rynku pracy.

Wewnętrzny system uwzględnia również kształcenie na studiach podyplomowych, co znajduje odzwierciedlenie w opisach niektórych procedur oraz odpowiednich zarządzeniach Rektora jak i funkcjonowaniu systemu.

Do realizacji zadań określonych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia powołano odpowiednie gremia na poziomie uczelni i wydziałów tworząc strukturę organizacyjną systemu zwierającą: Międzywydziałową Komisję do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowy Zespół do spraw Jakości i Programów Kształcenia, Studencki Zespół ds. Programów Kształcenia.

Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor Akademii Muzycznej. Nadzór nad działalnością dydaktyczną sprawuje na szczeblu uczelni prorektor ds. dydaktycznych zaś na szczeblu wydziału dziekan i prodziekan. Zespół oceniający PKA otrzymał podczas wizytacji składy osobowe poszczególnych zespołów ds. jakości kształcenia. W gremiach tych na poziomie wizytowanego wydziału są nauczyciele akademicy reprezentujący wszystkie prowadzone kierunki studiów, kadra akademicka i studenci. Określono kompetencje dla wskazanych Komisji i Zespołów. Międzywydziałowa Komisja do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia jest gremium programowym, a także opiniodawczym. Tak więc do kompetencji Komisji należy między innymi opracowywanie

koncepcji działań zapewniających właściwą jakość kształcenia w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy i koordynowanie funkcjonowania systemu w Uczelni. Ponadto do kompetencji Międzywydziałowej Komisji należy monitorowanie i przetwarzanie informacji o systemie nauczania, porównywanie systemu kształcenia Akademii z systemami w innych uczelniach muzycznych. Komisja przygotowuje też uczelniany system badania warunków kształcenia w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. Do najważniejszych działań szczegółowych Komisji należą:

- ocena planów studiów, programów kształcenia i sylabusów na istniejących kierunkach,
- opiniowanie planów studiów, programów kształcenia i sylabusów na kierunkach czy specjalnościach mających powstać w niedalekiej perspektywie,
- ocena okresowa jednostek organizacyjnych działających i kierunków prowadzonych w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy,
- analiza sprawozdań z oceny jednostek i kierunków i przedstawianie ich Rektorowi,
- wspieranie Zespołów Wydziałowych.

Wydziałowy Zespół do spraw Jakości i Programów Kształcenia przy współpracy ze Studenckim Zespołem ds. Programów Kształcenia :

- wydaje opinie o planach studiów, zmianach w programach kształcenia trzech kierunków prowadzonych na Wydziale,
- opracowuje i przeprowadza ankiety oceny jakości kształcenia dla nauczycieli akademickich
- opracowuje i przeprowadza ankiety ewaluacyjne wśród studentów Wydziału
- cyklicznie ocenia i sporządza sprawozdania z rozwoju kształcenia w jednostce i na kierunkach oraz przedstawia je Dziekanowi,
- opracowuje zasady i dokumentację regulującą tok studiów (jak np. organizacja indywidualizacji kształcenia, sesji egzaminacyjnych, procesu dyplomowania),
- opracowuje ewentualne plany naprawcze jakości kształcenia,
- poszukuje nowych sposobów podnoszenia jakości kształcenia.

Zadania te można ocenić jako zasadne i ukierunkowujące przedsięwzięcia na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.

Spotkanie zespołu oceniającego PKA z Wydziałowym Zespołem do spraw Jakości i Programów Kształcenia oraz Studenckim Zespołem ds. Programów Kształcenia pozwala zauważyć, iż istnieje przepływ informacji między wydziałowymi gremiami ds. jakości kształcenia a Międzywydziałową Komisją do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia. Podkreślano, iż niektóre rozwiązania Wydziałowego Zespołu zostały przeniesione do realizacji w całej uczelni. Na spotkaniu Studencki Zespół ds. Programów Kształcenia przedstawił szeroko efekty swojej pracy podkreślając, iż wiele propozycji zespołu zostało uwzględnione w zmianach programowych prowadzonych kierunków studiów przez Radę Wydziału. Interesariusze zewnętrzni nie są włączeni w formalne struktury WSZJK. Spotkanie z pracodawcami pozwala zauważyć jednak, iż Uczelnia współpracuje bardzo aktywnie z instytucjami artystycznymi i szkołami muzycznymi jak i ogólnokształcącymi i interesariusze zewnętrzni mają wpływ, w ramach bezpośrednich kontaktów, na podejmowane decyzje w zakresie jakości kształcenia.

Biorąc pod uwagę: informacje zawarte w raporcie samooceny, informacje uzyskane od dziekana wydziału podczas wizytacji, przedłożoną dokumentację, efekty spotkań z kadrą akademicką, studentami, pracodawcami i pracownikami administracji zespół oceniający stwierdza, że struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością na Wydziale jest

przejrzysta i zapewnia udział kadry akademickiej, studentów, słuchaczy oraz interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia.

Zespół oceniający podkreśla znaczący udział w podejmowaniu decyzji w zakresie jakości kształcenia studentów. Powołany i funkcjonujący Zespół Studencki ds. Programów Kształcenia wykazuje skuteczną aktywność w doskonaleniu jakości kształcenia na wydziale. Zaleca się szersze uwzględnienie w systemie oceny jakości kształcenia studiów podyplomowych jak również włączenie słuchaczy studiów do gremiów ds. jakości kształcenia funkcjonujących na Wydziale.

2) wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

- a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów,
- b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,
- c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,
- d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,
- e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,
- f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,
- g) ocenę poziomu naukowego jednostki,
- h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,
- i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,
- j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia stosuje do oceny poszczególnych obszarów, czynników takie procesy jak: okresowa ocena nauczycieli akademickich, hospitacje, ankietyzacja oceny zajęć, ankietyzacja oceny efektów kształcenia, otwarte egzaminy dyplomowe i semestralne, koncerty i wydarzenia artystyczne, konkursy artystyczne. Procesy te odbywają się zgodnie z procedurami, których podstawą są odpowiednie zarządzenia Rektora uczelni. Podstawowymi narzędziami oceny jakości kształcenia są odpowiednio opracowane z uwzględnieniem specyfiki badanego problemu ankiety, arkusz okresowej oceny nauczycieli akademickich, ankieta ewaluacyjna dla studentów dotycząca oceny nauczyciela akademickiego przez studentów, ankieta ewaluacyjna dotycząca efektywności kształcenia na Wydziale, ankieta ewaluacyjna dla nauczycieli akademickich dotycząca pracy na Wydziale, protokół z hospitacji zajęć dydaktycznych, arkusze ewaluacyjne, raporty, karty przedmiotów, karty egzaminu, przeglądy, analiza porównawcza, sprawozdawczość.

a) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zakłada proces „permanentnej oceny i weryfikacji programów studiów i efektów kształcenia. Weryfikacja ta uwzględnia indywidualne osiągnięcia studentów, praktyki zawodowe, proces dyplomowania, przedmiotowe i kierunkowe efekty kształcenia. Efekty kierunkowe weryfikowane są poprzez ocenę przyporządkowania każdemu efektowi kierunkowemu efektów realizowanych na poszczególnych zajęciach co zapewnia spójność programową kształcenia oraz realizację przez studentów każdego efektu kierunkowego. Na Wydziale przeprowadzono badania ankietowe wśród studentów dotyczące weryfikacji efektów kształcenia. Ankieta obejmowała sześć pytań dotyczących własnej oceny stopnia osiągniętych efektów kształcenia efektów, metod weryfikacji efektów kształcenia i oceny stopnia zgodności treści z zakładanymi efektami. W momencie wizytacji trwały prace nad analizą wyników tej ankiety. Spotkanie zespołu oceniającego z zespołem wydziałowym ds. programów i jakości kształcenia pozwala stwierdzić, iż ocena weryfikacji efektów kształcenia etapowych i końcowych odbywa się na zebraniach Katedr w oparciu o obserwacje na egzaminach etapowych oraz dyplomowych w tym w szczególności na otwartych koncertach i wydarzeniach artystycznych, a także w oparciu o bieżącą (na zajęciach) ocenę postępów studentów w kształceniu. Ocena weryfikacji efektów etapowych jak i końcowych odbywa się na ogół przez egzaminy otwarte w postaci otwartych koncertów i wydarzeń artystycznych co pozwala na obiektywizm ocen uzyskiwanych efektów kształcenia i to zarówno w zakresie umiejętności artystycznych jak i kompetencji jak np. odporności na stres. W uczelniach artystycznych niezwykle ważną formą potwierdzania efektów kształcenia są oceny zewnętrzne na przykład w formie międzynarodowych lub ogólnopolskich konkursów muzycznych. Taka forma weryfikacji efektów jest na trwałe ujęta w tradycji funkcjonowania uczelni artystycznych jak i systemie jakości kształcenia wizytowanego wydziału. Studenci wizytowanego Wydziału biorą udział w konkursach międzynarodowych a uzyskane nagrody potwierdzają, iż efekty kształcenia uzyskiwane przez najzdolniejszych studentów są satysfakcjonujące na międzynarodowym poziomie. I tak warto wskazać na następujące osiągnięcia studentów wizytowanego Wydziału:

- *finalistka I Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów Chóralnych im. Borysa Tevlina w Moskwie; 2014*
- *III nagroda w 10th International Composer Competition „Musica Sacra 2014”, Kolonia, Niemcy, 2014*
- *I miejsce ex aequo w V Konkursie Kompozytorskim im. Zygmunta Mycielskiego w Warszawie, 2014*
- *II miejsce w I Ogólnopolskim Konkursie Kompozytorskim na Kaszubską Kompozycję Chóralną, Wejherowo 2014*
- *Wyróżnienie w XVIII Ogólnopolskim Przeglądzie Młodych Zespołów Jazzowych i Bluesowych Gdynia 02.05.2014*
- *I nagroda, oraz I nagroda indywidualna w THE SOUND OF AFFECTION*
- **Grand Prix** w XXI Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Francuskiej - Radziejów 13.06.2014
- **I nagroda** w „The Sound of Affection”, „saksofon - największy talent festiwalu
- **III nagroda** w XV Ogólnopolskim Konkursie Dyrygentów Chóralnych im. prof. St. Kulczyńskiego w Poznaniu, 2014

Ocena weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych jest przeprowadzana w cyklicznych spotkaniach władz wydziału z przedstawicielami instytucji, w których odbywają się praktyki zawodowe t.j. w szkołach artystycznych,

ogólnokształcących, operze, filharmonii, instytucjach upowszechniania kultury. Opinie pracodawców prezentowane na spotkaniu z zespołem oceniającym podkreślały bardzo dobre przygotowanie studentów do realizacji praktyk zawodowych. Ocena weryfikacji efektów kształcenia odbywa się również poprzez analizę i ocenę sylabusów a w szczególności metod weryfikacji efektów przedmiotowych, zgodności treści kształcenia z efektami. Przegląd w tym zakresie dokonany przez Wydziałowy Zespół jak i Studencki Zespół pozwolił na eliminację uchybień.

Podsumowując trzeba podkreślić iż ocena weryfikacji efektów kształcenia przeprowadzana na zebraniach Katedr obejmuje realizację zakładanych programów, porównanie osiąganych wyników studentów wydziału z innymi uczelniami kraju i świata, analizę ocen uzyskiwanych z przedmiotów teoretycznych, ocenę efektów zdobytych na praktykach zawodowych.

b) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zakłada podejmowanie działań na rzecz społeczności lokalnej i regionalnej oraz doskonalenie programów kształcenia na skutek sugestii interesariuszy zewnętrznych. Wydział od wielu lat współpracuje z takimi instytucjami jak: filharmonie, opera, instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły muzyczne i szkoły ogólnokształcące, federacje i stowarzyszenia artystyczne. Z częścią tych instytucji są zawarte umowy o współpracy, których ważnym elementem są praktyki zawodowe. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców pozwala zauważyć że rozwinęły się bardzo interesujące formy współpracy i że oprócz praktyk zawodowych studenci biorą udział w wydarzeniach artystycznych miasta i regionu. Podkreślano iż propozycja artystyczna Wydziału jest zawsze najbardziej interesująca a więc konkurencyjna wobec innych ofert i tworzy studentom możliwości rozwoju w zakresie zajęć warsztatowych, pracy w zespołach, odporności na stres, pracy z młodzieżą, a także organizatorskiej działalności artystycznej. Na skutek współpracy z interesariuszami zewnętrznymi powstała na Wydziale bardzo cenna inicjatywa Akademia Chóralna Senior, której idee propagowali interesariusze zewnętrzni. Pracodawcy wspomnieli, iż dyskutują nad programem kształcenia na prowadzonych na Wydziale kierunkach studiów, co można uznać za pośredni wpływ na określane przez Wydział efekty kształcenia.

c) Wewnętrzny system uwzględnia w swoim zakresie badanie losów absolwenta. Badania te na Wydziale prowadzone są od wielu lat w sposób niesformalizowany. Pedagodzy znają losy swoich absolwentów a także znają przebieg ich kariery zawodowej. Ta informacja ma istotne znaczenie w doskonaleniu jakości kształcenia i jest wykorzystywana przez kadrę akademicką. Podczas wizytacji przedstawiono wykaz absolwentów ostatniego roku i ich miejsce zatrudnienia. Uczelnia oczekuje centralnego rozwiązania problemu w tym zakresie.

d) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zakłada „permanentną ocenę i weryfikację programów studiów i efektów kształcenia”, aktualizację sylabusów w tym w zakresie zmian treści programowych, doskonalenie programów kształcenia na skutek sugestii interesariuszy zewnętrznych. W roku akad. 2012/2013 został powołany Zespół ds. monitorowania programów nauczania, okresowo badający kompletność i zgodność treści programowych z kierunkowymi efektami kształcenia. Przeglądy programowe odbywają się co najmniej raz w roku. Ocenie podlegają treści kształcenia, formy zajęć i metody weryfikacji efektów kształcenia. Istotną rolę w analizie i ocenie programów kształcenia pełni Zespół Studencki ds. Programów Kształcenia. Zespół w wyniku takich przeglądów przedstawił propozycje zmian. Propozycje te wynikały z oceny stopnia przygotowania studentów z określonych przedmiotów, stopnia trudności przedmiotu, wagi dla osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia. Zespół zaproponował między innymi: zwiększenie liczby godzin

specyficznych z punktu widzenia osiągnięcia efektów kształcenia zajęć, ujednolicenia formy zaliczenia przedmiotów, sekwencji przedmiotów. Wydziałowy Zespół ds. Jakości zaopiniował niektóre z tych propozycji i Rada Wydziału podjęła decyzje o ich wprowadzeniu.

e) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w zakresie swojego funkcjonowania uwzględnia zasady oceny studentów. Ogólne zasady oceny studentów określa Regulamin Studiów. Ocena zasad oceny studentów obejmuje: analizę wyników sesji egzaminacyjnej równowagę wymagań poprzez stosowanie systemu ECTS, ocenę procesu dyplomowania. System określa jednoznacznie uwzględnianie wyników egzaminów oraz innych form weryfikacji efektów kształcenia na poziomie kierunku w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na Wydziale stosowane są powszechnie akceptowane formy oceny studentów uwzględniających specyfikę uczelni artystycznych. Otwarte egzaminy w formie koncertów, wydarzeń artystycznych są podstawową formą oceny studentów. Przedmioty teoretyczne mają charakter ustny dokumentowany kartą egzaminacyjną prezentującą zakres merytoryczny egzaminu i jego efekt. Wyniki ocen, stopień osiągnięcia efektów kształcenia omawiane są na zebraniach Katedr. Kameralny charakter kształcenia pozwala na indywidualną ocenę poszczególnych studentów i analizę ich rozwoju. Ocena zasad oceniania słuchaczy studiów podyplomowych następuje poprzez ocenę efektów końcowych.

f) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje kilka form oceny jakości kadry akademickiej. Są to: ocena okresowa nauczyciela akademickiego, ocena poprzez proces ankietyzacji czyli pozyskiwania opinii studentów oraz ocena poprzez hospitacje. Podstawowe zasady oceny kadry akademickiej określa Zarządzenie nr 56 z dnia 22.07.2014. Rektora Akademii Muzycznej im.F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy w sprawie oceny okresowej nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów i doktorantów.

Ostatnia, okresowa ocena pracowników Wydziału przeprowadzona została w 2013 roku. Wydziałowy Zespół do spraw Jakości i Programów Kształcenia opracował formularz oceny. Ocena kadry pedagogicznej została dokonana na podstawie formularzy dotyczących dorobku naukowo-artystycznego, wypełnianych przez ocenianych nauczycieli oraz ankiet studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, przez powołaną w tym celu Komisję. Arkusze oceny po zapoznaniu się przez zainteresowanych, zostały przekazane do Działu Kadr i umieszczone w aktach osobowych.

Na Wydziale prowadzone są badania ankietowe dotyczące oceny kadry akademickiej. Ankieta zawiera 8 pytań w tym o przepływ informacji w uczelni i warunki prowadzenia zajęć. Wyniki ankiety znane są kadrze, a w przypadku słabszej oceny nauczyciela podejmowane są odpowiednie działania przez dziekana (jak np. hospitacja zajęć, indywidualne rozmowy). Podczas wizytacji przedstawiono dokumentację dotyczącą przeprowadzonych hospitacji. Hospitacje odbywają się według założonego planu. Wnioski i zalecenia osób przeprowadzających hospitację skupiały się na zwróceniu większej uwagi dostosowania form pracy do możliwości studenta. Zaleca się systematyczne wykorzystywanie opinii studentów do oceny jakości pracy kadry akademickiej jak również do doskonalenia procesu dydaktycznego.

g) Określona polityka jakości Wydziału obejmuje badania naukowe, stąd wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia uwzględnia ocenę naukową Wydziału. Podstawową formą oceny poziomu naukowego jednostki jest ocena parametryczna. W wyniku parametryzacji w 2013 roku Wydział Dyrygentury, Jazu i Edukacji Muzycznej otrzymał kategorię B: Ponadto ocena poziomu naukowego wizytowanego Wydziału odbywa się przy podziale środków finansowych gdzie ocenia się projekty naukowe poszczególnych Katedr

i pracowników. Podczas wizytacji przedłożono roczne sprawozdanie dziekana z działalności Wydziału za okres 3 lat. W sprawozdaniu zawarto ocenę działalności katedr i wydziału uwzględniając: realizację stałych zadań w obszarze naukowym oraz dydaktyczno-artystycznym, nagrody i wyróżnienia pedagogów i studentów, aktywność koncertową, publikacje naukowe wydane przez uczelnię. Sprawozdanie to zostało przedstawione Radzie Wydziału co stanowi istotny sposób oceny naukowej Wydziału. Zaleca się ocenę działalności naukowej wydziału również z punktu widzenia potrzeb dydaktycznych prowadzonych kierunków studiów i innych form kształcenia.

h) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje ocenę infrastruktury dydaktycznej jak również ocenę dostępu do zbiorów biblioteki i fonoteki (tradycyjnych i wirtualnych) oraz ocenę środków wsparcia dla studentów. Spotkanie z pracownikami administracji, a także kadrami akademicką potwierdziło, iż stopień przygotowania infrastruktury dydaktycznej jest właściwy i uwzględnia potrzeby kształcenia artystycznego. Uczelnia monitoruje potrzeby w zakresie zasobów materialnych i realizuje je zgodnie z możliwościami budżetowymi. Trzeba zauważyć iż Wydział dba również o nowoczesne środki dydaktyczne w tym informatyczne (np. posiada tablice interaktywne). Na spotkaniu zespołu PKA z pracownikami administracji odpowiadając na zadawane pytanie pracownicy potwierdzili, iż na Uczelni działa grupa konserwatorów, którzy dbają o dobre przygotowanie instrumentów do zajęć. W przypadku awarii na portierni jest tzw. zeszyt potrzeb, w którym sygnalizuje się awarie i inne potrzeby. Wszelkie potrzeby dotyczące napraw zgłaszane są też do odpowiedniego pracownika administracyjnego. Warto też zauważyć, że warunki prowadzenia zajęć są oceniane zarówno w arkuszu hospitacyjnym jak i ankietach studenckich. Natomiast studenci wskazali, iż brak jest wsparcia ze strony uczelni w zakresie pozyskania umiejętności poruszania się na rynku pracy. Zespół PKA uważa, iż powinny zostać podjęte działania w zakresie szkoleń dotyczących umiejętności poruszania się na rynku pracy (pisanie listów motywacyjnych, autoprezentacja itp.). Zaleca się wprowadzenia procedury określającej zasady i częstotliwość oceny infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów

i) Na Wydziale można zauważyć elementy systemu informacyjnego. Na system informacyjny dotyczący zapewnienia jakości kształcenia składają się roczne sprawozdania dziekana wydziału oraz starannie gromadzone informacje o udziale studentów i kadry akademickiej we wszelkich koncertach i wydarzeniach artystycznych. Ponadto monitorowane, gromadzone i analizowane są wyniki kadry i efekty studentów uzyskiwane na międzynarodowych konkursach muzycznych. Wnioski z tych analiz służą doskonaleniu jakości kształcenia. Zespół oceniający otrzymał do wglądu roczne sprawozdania dziekana Wydziału za trzy ostatnie lata akademickie.

j) Podczas wizytacji wydział znajdował się w fazie przebudowy strony internetowej. Dostępność do funkcjonującej strony internetowej pokazywała jej słabości. Brak było na przykład sylabusów, programów kształcenia itp. Spotkanie ze studentami pokazało iż studenci oczekują nowoczesnych rozwiązań technologicznych w zakresie informacji. Władze Uczelni i Wydziału wyjaśniły, iż trwają prace nad stroną internetową Uczelni. Na Wydziale są liczne gabloty, na których znajdują się podstawowe informacje o procesie dydaktycznym oraz informacje o bieżących wydarzeniach artystycznych. Zespół oceniający biorąc pod uwagę spotkania z interesariuszami wydziału uważa iż należy podjąć bardziej intensywne działania w zakresie wsparcia studentów we wchodzeniu na rynek pracy, unowocześnić system informacyjny i informatyczny wydziału oraz zapewnić dostęp do podstawowych informacji o jakości kształcenia

Na Wydziale nie ma formalnych procedur regulujących rozwiązywanie sytuacji konfliktowych. Dziekan Wydziału poinformowała iż każdy student jest traktowany z uwagą w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości w relacji pedagog student lub w innych relacjach. Dziekan poinformowała że wszystkie sytuacje konfliktowe są rozwiązywane natychmiast i drzwi dziekana są zawsze otwarte. Studenci podczas spotkania z ekspertem PKA potwierdzili, iż ich problemy są traktowane z uwagą i priorytetowo i dziekan reaguje odpowiednio na takie konflikty. W sytuacjach trudnych sprawy są kierowane do Uczelnianej i Wydziałowej Komisji Dyscyplinarnej.

3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia daje się zauważyć gdyż w wyniku monitorowania i analiz obszarów podlegających ocenie z punktu widzenia jakości kształcenia, dokonano szereg działań doskonalących. I tak:

- Wydziałowy Zespół ds. programów i jakości kształcenia przy współudziale Studenckiego Zespołu ds. programów nauczania przygotował, po przeglądzie programowym propozycje zmian doskonalących program kształcenia. Zmiany te zostały przyjęte Uchwałą Rady Wydziału na posiedzeniu w dniu 29 września 2014 roku, a następnie zaopiniowane pozytywnie przez Senat Uczelni w dniu 30 września 2014 roku. Zmiany te wprowadzały połączenie niektórych przedmiotów jak np. techniki nagrań z aranżacją komputerową, ujednoczenie zasad zaliczeń przedmiotów, rozszerzenie zakresu przedmiotów jak np historia muzyki o literaturę chóralną wprowadzając przedmiot historia muzyki z literaturą chóralną. Wprowadzenie egzaminów w miejsce zaliczenia np. dla przedmiotu muzyka w teatrze. Dokonano zmian doskonalących w procesie dyplomowania wprowadzając je do Regulaminu Studiów. Na skutek wniosków pedagogów będących promotorami prac dyplomowych licencjackich i magisterskich nastąpiła zmiana w organizacji planu zajęć przedmiotu, w wyniku której studenci piszący prace dyplomowe mają stały kontakt z prowadzącym przedmiot w zakresie metodologii pisania pracy naukowej podczas jej powstawania.

-W związku z zatrudnieniem na Wydziale wybitnego - kompozytora, pianisty i dyrygenta, którego dorobek stanowi głównie muzyka teatralna i filmowa, od 2012/2013 na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, na studiach II st. wprowadzono specjalizację *Muzyka w teatrze*. Specjalizacja ta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów kierunku, jak i stanowi przedmiot fakultatywny dla studentów innych kierunków

-Dzięki współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w tym w zakresie praktyk, Wydział w roku ak.2014/15 podjął współpracę z zespołami instrumentalnymi regionu: - Wojskową Orkiestrą Dęta w Toruniu, - Orkiestrą Mandolinową „Campanella” w Cerkwinie, - Orkiestrą Symfoniczną Bydgoskich,- Orkiestrę Sinfonia Baltica w Słupsku

-Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwoliła na wprowadzenie nowej jakości procesu dyplomowania na kierunku dyrygentura. Koncerty dyplomowe na kierunku Dyrygentura odbywają się w ramach publicznych koncertów filharmonicznych w: Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie, Filharmonii Słupskiej, Filharmonii Toruńskiej. Ponadto studenci kierunku Dyrygentura byli asystentami i prowadzili fragmenty koncertów w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy, w wykonaniu Akademickiej Orkiestry Symfonicznej Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.

Skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest również widoczna w zakresie wprowadzenia działań naprawczych wynikających z zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Uczelnia w pełni dostosowała się do uwag zgłoszonych przez zespoły oceniające PKA w ocenach programowych. I tak: wprowadzono zgodnie z zalecaniem zmiany w planie studiów w celu zmniejszenie liczby godzin przedmiotów ogólnych na rzecz przedmiotów fakultatywnych, wprowadzono dzienniczek praktyk, jako narzędzia kontroli i zaliczania praktyk, dokonano właściwego opisu efektów kształcenia na studiach I i II stopnia, co wypełnia zalecenie dotyczące podziału w opisie sylwetki absolwenta na studia I i II st. Określono zasady organizacji i programu praktyk zawodowych, co między innymi podkreślano na spotkaniu z pracodawcami.

Na Wydziale dokonuje się oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Ocena ta pozwoliła na doskonalenie systemu. Podjęto prace nad zmianą arkusza ocen nauczyciela akademickiego. Opracowany przez Wydziałowy Zespół ds. programów i jakości kształcenia nowy wzór arkusza okresowej oceny nauczycieli akademickich jest w trakcie konsultacji na poziomie Wydziału. Po jej zakończeniu i ewentualnej korekcie zostanie przekazany do konsultacji międzywydziałowej, aby ostatecznie po korektach zostać przyjętym przez Międzywydziałową Komisję ds. jakości kształcenia i przedstawiony JM Rektorowi. Wydziałowy Zespół ds. programów i jakości kształcenia opracował dokumenty dotyczące toku studiów, które usprawniają obsługę studenta - są do pobrania w formacie PDF na stronie www.amuz.bydgoszcz.pl, w linku Wydział IV. Dokumenty te zostały również przyjęte przez pozostałe wydziały Uczelni.

Zespół oceniający zaleca wskazywanie i stosowanie skutecznych i efektywnych metod identyfikowania obszarów doskonalenia funkcjonowania zarządzania jakością, podejmowania przedsięwzięć doskonalących oraz uczynienia z czterech cząstkowych procesów (monitorowania, pomiaru, analizy i doskonalenia) ciągłego narzędzia doskonalenia systemu zarządzania jakością

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością kształcenia na wizytowanym Wydziale jest skuteczna i zapewnia udział kadry akademickiej oraz studentów, a także nieformalny ale widoczny i znaczący udział interesariuszy zewnętrznych. Należy podkreślić znaczący udział w podejmowaniu decyzji w zakresie jakości kształcenia studentów. Powołany i funkcjonujący Zespół Studencki ds. Programów Kształcenia wykazuje skuteczną aktywność w doskonaleniu jakości kształcenia na wydziale.

Zaleca się szersze uwzględnienie w systemie oceny jakości kształcenia na studiach podyplomowych oraz unowocześnienie systemu informacyjnego;

2. Wewnętrzne procesy obejmują podstawowe obszary oceny jakości kształcenia przeciwdziałają zjawiskom patologicznym i umożliwiają ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia na wszystkich kierunkach studiów i studiach podyplomowych.

3. Wydział dokonuje oceny skuteczności systemu i wprowadza działania doskonalące.

III. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich.

2) jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Na Wydziale prowadzone są aktualnie Podyplomowe Studia Chórmistrzostwa i Emisji Głosu, powstały one w wyniku połączenia funkcjonujących wcześniej Podyplomowych Studiów Chórmistrzowskich i Podyplomowych Studiów Emisji Głosu. Wcześniej studia te funkcjonowały jako Podyplomowe Studium Chórmistrzostwa (od 1984 roku) i Podyplomowe Studium Emisji Głosu (od 1988 roku).

Ze względu na specyfikę kształcenia i wymagania specjalistyczne na kierunkach muzycznych, celem studiów podyplomowe jest pogłębienie wiedzy i umiejętności uzyskanych podczas studiów. Tym samym ukończenie powyższych studiów nie skutkuje nabyciem uprawnień do wykonywania zawodu bo takowe już posiadają.

Korzyści płynące z podejmowania studiów podyplomowych na prowadzonym na Wydziale kierunku są kluczowe dla wzrostu konkurencyjności ich absolwentów na rynku pracy poprzez: podniesienie kwalifikacji, zdobycie nowych umiejętności oraz doskonalenie posiadanych. Efekty kształcenia na studiach podyplomowych są zgodne z wymaganiami pracodawców, choć ich udział w tworzeniu i ocenie efektów kształcenia nie jest systemowy i sformalizowany. Zdobyta podczas studiów wiedza i nabyte umiejętności są w pełni na rynku pracy akceptowalne, wręcz pożądane.

Zarówno dobór jak i liczba nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych w pełni zapewnia uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz gwarantuje właściwą jakość kształcenia.

3) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia.

Współpraca z krajowymi ośrodkami akademickimi, jak wyższe uczelnie artystyczne i uniwersytety, oraz z instytucjami kultury i edukacji w istotny sposób wpływa na osiąganie właściwych efektów kształcenia. Udział pedagogów i słuchaczy w wielu projektach naukowych i artystycznych na terenie kraju oraz zagranicą pozwala na uzyskiwanie coraz lepszych efektów kształcenia.

Wykładowcy prowadzący zajęcia na studiach podyplomowych biorą bezpośredni udział w procesie określania efektów kształcenia będąc jednocześnie interesariuszami zewnętrznymi

ze względu na prowadzoną działalność artystyczną i udział w radach programowych instytucji kulturalnych.

Część interesariuszy zewnętrznych jest także zaangażowana w procesy określania efektów kształcenia w sposób pośredni. Wpływają na te efekty kształcenia nieformalnie (jako skutek rozmów, spotkań i realizacji wspólnych z Wydziałem lub jego pracownikami przedsięwzięć).

4). Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej stosuje system ECTS na wszystkich typach prowadzonych studiów, w którym liczba punktów przypisanych do poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa i odpowiada nakładowi pracy. Liczba punktów ECTS dla każdego przedmiotu określona jest w programach studiów i kartach przedmiotów. Przedstawiciele studentów, słuchaczy studiów podyplomowych mają możliwość wypowiedzenia się i weryfikacji punktacji ECTS w ramach dokonywanych przeglądów programów studiów.

5). Jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie etapy kształcenia; biorąc pod uwagę przewidziane zgodnie z planem studiów zaliczenia, zaliczenia ze stopniem oraz egzaminy. Ich forma i zakres wymagań (opisany w większości sylabusów) są adekwatne do poszczególnych kategorii efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) deklarowanych dla poszczególnych przedmiotów. Możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach są optymalne i wynikają ze specyfiki kształcenia w wizytowanej jednostce - prowadzenie zajęć w małych grupach (kilkuosobowych) lub w formie indywidualnej (w relacji mistrz-uczeń). Sylabusy dla poszczególnych przedmiotów, zamieszczone w formie załączników do Raportu, w sposób precyzyjny przedstawiają wszystkie związane z tym procedury. W ramach przedmiotu głównego, każdy student przystępuje do egzaminu przejściowego (odbywającego się po każdym semestrze – od 1. do 5.), który przyjmuje formę praktyczną. Egzamin dyplomowy również przed komisją egzaminacyjną, ale w ramach publicznej prezentacji utworów. Możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia, w ramach procesu dyplomowania, należy więc uznać za optymalne, a zarazem kompleksowe – przy jednoczesnym uwzględnieniu pisemnej pracy dyplomowej, która podlega obronie przed komisją egzaminacyjną. W ramach innych przedmiotów o charakterze indywidualnym (np. Fortepian) obowiązują również egzaminy, odbywające się przed komisją egzaminacyjną po każdym semestrze. Przedmioty o charakterze zbiorowym (np. Analiza dzieła muzycznego, Historia form i stylów), odbywające się w małych grupach (kilkuosobowych lub kilkunastoosobowych) dają możliwość bezpośredniego kontaktu ze studentem, co stwarza dogodne warunki do przeprowadzania zaliczeń i egzaminów w formie ustnej bądź pisemnej.

Warto podkreślić, iż zgodnie z par. 10, p. 4 Regulaminu studiów ocena wystawiana przez komisję egzaminacyjną jest liczona według średniej arytmetycznej, co należy również uznać za bardzo dobrą metodę w zakresie obiektywizmu przy ostatecznym formułowaniu oceny. Zgodnie z p. 1 par. 11 niniejszego Regulaminu - w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z przedmiotu głównego - studentowi przysługuje prawo do powtórnej oceny z tego przedmiotu, wystawianej przez komisję egzaminacyjną powołaną przez Dziekana.

Niniejsza regulacja służy również zapewnieniu obiektywizmu w formułowaniu ocen. Precyzyjnie opisane w większości sylabusów, a także dostępne na stronie internetowej Uczelni wymagania końcowe – w tym formy i zasady zaliczania poszczególnych przedmiotów (np. Kształcenie słuchu, Instrumentacja z instrumentoznawstwem) - służą również standaryzacji wymagań.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich;
- 2) Jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu;
- 3) W procesie określania efektów kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni;
- 4) Jednostka stosuje system ECTS w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia;
- 5) Jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

IV. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) **Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,**

Polityka kadrowa prowadzona w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy skupia się na rozwoju naukowym własnych pracowników, poprzez wspieranie wniosków o nadanie tytułu naukowego profesora, uzyskiwanie stopni naukowych/sztuki doktora habilitowanego oraz doktora. Większość kadry naukowej wchodzących w skład minimum kadrowego Wydziału to artyści mieszkający i działający na terenie Bydgoszczy i województwa pomorskiego. Nauczyciele akademicki, którzy starają się o nadanie tytułu bądź uzyskanie stopnia naukowego/sztuki poza macierzystą Uczelnią wspierani są, w ramach posiadanych środków finansowych poprzez refundację kosztów procedur postępowania przewodowego. Wsparcie udzielane w tym zakresie ma miejsce w oparciu o analizę poszczególnych przypadków w odniesieniu do kierunków polityki kadrowej Jednostki.

Obecnie prowadzona polityka rozwoju kadry charakteryzuje się tendencją wzrostową rozwoju kadry i dążeniem do uzyskania przez Wydział uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego. W minionym roku akademickim tytuł profesora uzyskało dwóch nauczycieli akademickich. Zakończyła się również procedura habilitacyjna trzech nauczycieli akademickich, natomiast stopień doktora uzyskało trzech nauczycieli. W roku 2015

planowane jest zamknięcie trzech kolejnych przewodów doktorskich oraz wszczęcie jednego przewodu doktorskiego, oraz realizacja dwóch postępowań habilitacyjnych, co znacząco powiększy kadrę pracowników samodzielnych na Wydziale.

Wśród kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej zajęcia na studiach podyplomowych znajdują się nazwiska najwybitniejszych pedagogów, dyrygentów i artystów. Aktualna kadra naukowo – dydaktyczna prowadząca zajęcia na Podyplomowych Studiach Chórmistrzostwa i Emisji Głosu składa się z pedagogów z różnych uczelni w Polsce, posiadających znaczący dorobek w zakresie reprezentowanej dyscypliny naukowej. dyrygentury chóralnej: emisji głosu, kompozycji: foniatrii: muzykologii oraz pianistów specjalizujących się w graniu partytur chóralnych, wokально-instrumentalnych i wokalnych. Zakres specjalności reprezentowanych przez kadrę naukowo-dydaktyczną i dydaktyczną jest spójny z efektami kształcenia określonymi dla prowadzonych w jednostce studiów oraz odpowiada kierunkom badań podejmowanych na Wydziale i zatwierdzonych przez Radę Wydziału. Reprezentowane przez poszczególnych nauczycieli akademickich dziedziny i dyscypliny są w pełni adekwatne z potrzebami wynikającymi z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Studenci i pedagodzy Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej korzystają w pełnym zakresie z ogólnoakademickiej bazy dydaktyczno-naukowej. Uczelnia posiada trzy budynki dydaktyczne w centrum miasta, w których mieści się łącznie 69 sal wykładowych i ćwiczeniowych (w tym dwie sale klawesynowe i dwie sale organowe), Sala Koncertowa z organami (140 miejsc) oraz Aula (100 miejsc). Większość sal wyposażona jest w specjalistyczną aparaturę audio lub audio-video wykorzystywaną w dydaktyce.

Studenci bardzo pozytywnie oceniają bazę dydaktyczną Uczelni. Szczególnie ceniona przez nich jest możliwość nieodpłatnego korzystania z sali koncertowej przy ul. Staszica i z Auli przy ul. Słowackiego. Co więcej, studenci mogą korzystać z sal do późnych godzin nocnych, co pozwala im w komfortowych warunkach dokonywać nagrań lub przeprowadzać próby z innymi studentami po zakończeniu ich zajęć.

Biblioteka Główna Akademii Muzycznej: stanowi podstawowe zaplecze dla działalności naukowo-dydaktycznej. Systematycznie powiększane zbiory Biblioteki obejmują muzykalia i piśmiennictwo muzykologiczne oraz inne materiały związane z pełnym procesem dydaktycznym określonym przez plany i programy studiów na wszystkich wydziałach. Obecnie zasoby Biblioteki osiągnęły liczbę ponad 67 440 egz. w tym 51 700 egz. nut, 13 400 egz. książek, 1625 egz. prac dyplomowych, magisterskich i licencjackich, 715 roczników czasopism muzycznych (32 tytuły w tym 14 tyt. zagranicznych).

Biblioteka wyposażona jest w sieć komputerową i programy biblioteczne OPUS i HORIZON. 11 stanowisk komputerowych podłączonych jest do Internetu. Ponadto w Bibliotece znajdują się 4 drukarki-skanery, czytniki do kodów kreskowych. Czytelnicy mają możliwość wyszukiwania materiałów korzystając zarówno z katalogu on-line jak i tradycyjnego katalogu kartkowego. W roku 2012 zostały zakupione 2 kolekcje: Grove Music Online i Cambridge Jurnales Online.

Studio Nagrań i Fonoteka: jednostka organizacyjna podległa Katedrze Teorii Muzyki i Kompozycji, wyposażona jest w sprzęt i oprogramowanie do cyfrowego generowania, przetwarzania i zapisu dźwięku. Powierzone jej funkcje wspomagają proces naukowo-dydaktyczny badanej jednostki oraz działalność artystyczną całej Uczelni. Działalność regulaminowa Studia obejmuje: rejestrację audiowizualną koncertów (w tym: koncerty

dyplomowe, kameralne koncerty studenckie, „Wtorki Muzyczne”, „Czwartki Organowe”, koncerty z serii „Wielkie Cykle”, koncerty orkiestry akademickiej oraz chóru akademickiego, koncerty specjalne), obsługę multimedialną sympozjów, sesji, seminariów naukowych i warsztatów muzycznych organizowanych na terenie Uczelni, obsługę elektroakustyczną „Poranków Muzycznych” dla dzieci organizowanych przez Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej; nagrania studyjne AV na potrzeby studentów i pracowników, kopiowanie nagrań archiwalnych na potrzeby dydaktyczne, wspomaganie działalności dydaktycznej w zakresie audiowizualnego wzbogacenia wykładów, kopiowanie materiałów archiwalnych na indywidualne życzenie studentów lub pracowników, a także udostępnianie zbiorów na miejscu w pomieszczeniu odsłuchowym. Wszyscy obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili bardzo pozytywne opinie na temat jakości instrumentów, posiadanych przez Uczelnię.

3). polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju

Wydział nie posiada autonomicznego budżetu, jednakże polityka finansowa Uczelni zapewnia stabilny rozwój jednostki. Z przedstawionych materiałów wynika, iż wydatki Uczelni w ramach infrastruktury dydaktycznej w 2012 r. finansowane były z pięciu źródeł: Regionalnego Programu Operacyjnego, dotacji PISF, Programu Operacyjnego MKiDN – Rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego, dotacji celowej oraz odpisów amortyzacyjnych. W 2012 r. oddano 10 nowych sal wykładowych, w ramach odbudowy instrumentarium zakupiono m.in.: 7 fortepianów, wibrafon, wybudowano również organy. W 2013 roku została oddana do użytku nowa sala koncertowa, planowana jest również rozbudowa sieci bezprzewodowej. Powyższe dane wskazują, iż Władze Uczelni i Wydziału przywiązują dużą wagę do ciągłej modernizacji bazy dydaktycznej w celu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i stabilności jej rozwoju.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosownie do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych, artystycznych i dydaktycznych pracowników;
- 2) Jednostka dysponuje właściwą infrastrukturą dydaktyczną i naukową zapewniającą realizację zakładanych efektów kształcenia, ocenianą przez studentów pozytywnie. Cenią oni sobie też możliwość odbywania praktyk w liczących się instytucjach kultury. Infrastruktura Uczelni nie jest w pełni przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ze względu na jej zabytkowy charakter.
- 3) Polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju. Zespół Wizytujący dostrzega działania Władz jednostki w wyznaczaniu i realizacji zadań projakościowych.

-

V. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami w oparciu o specjalistyczną kadrę naukowo-dydaktyczną a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Obecnie na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej prowadzonych jest 16 tematów badawczych. Wnioski i składane do MNiSW o dofinansowanie tych badań są rozpatrywane pozytywnie. Jednostka stwarza pracownikom dydaktycznym warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych. Obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe prowadzonych badań są spójne z realizowanym kształceniem. Jednostka prowadzi aktywne działania mające na celu stałe podnoszenie jakości dorobku artystyczno-naukowego i umacnianie pozycji wśród innych ważnych ośrodków w kraju i zagranicą. Potwierdzeniem poziomu naukowego jednostki jest uzyskana kategoria naukowa (B) i wysokie miejsce Wydziału wśród innych, poddanych ocenie parametrycznej jednostek o podobnym profilu i strukturze. Wydział stale monitoruje i przygotowuje się do wypracowania formuł pozwalających na efektywniejsze wykorzystanie potencjału artystycznego i naukowego Jednostki oraz wzmacnianie związku prowadzonych badań z dydaktyką. Badania te są systematycznie upubliczniane poprzez różnorodne formy prezentacji wyników tej działalności: publikacje, konferencje i sympozja, wykłady otwarte, koncerty, nagrania.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W opinii Zespołu Oceniającego Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych zgodne z zakresem prowadzonych studiów, w oparciu o specjalistyczną kadrę naukowo-dydaktyczną.

VI. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

W wymianie międzynarodowej mogą uczestniczyć studenci studiów I i II stopnia kształcenia oraz pracownicy. Studenci mają możliwość skorzystania z programu wymiany międzynarodowej LLP ERASMUS. Rekrutacja w zakresie wymiany międzynarodowej jest

ciągła, a niezbędne informacje i formularze są dostępne na stronie internetowej oraz u osoby odpowiedzialnej za obsługę programu w Dziale Nauczania. Kryteria rekrutacji to: średnia ocena ze studiów, przygotowanie językowe, zgoda Dziekana i Profesora przedmiotu prowadzącego ocena pisma motywacyjnego i osiągnięć.

W latach 2012 - 2014 w ramach LLP ERASMUS wyjechało łącznie 3 studentów, a przyjechało 2 studentów. W tym samym czasie liczba pracowników wyjeżdżających wynosiła 1, przyjeżdżających 1. Można zatem uznać, że uczestnictwo w tym programie zarówno ze strony studentów jak i pracowników jest znikome. Jedną z przyczyn tak małego zainteresowania tą formą współpracy międzynarodowej, wskazywaną podczas spotkań tak ze studentami jak i pracownikami są względy ekonomiczne. W opinii pytanych, środki przeznaczane na program nie są wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania podczas wyjazdu. Inną z przyczyn może być także to, że program działa stosunkowo niedawno i wiedza o możliwościach jakie daje (szczególnie w odniesieniu do pracowników) jest nie wystarczająca.

Współpraca międzynarodowa i realizacja projektów podejmowana na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej prowadzona jest w różnej formie. Są to: autorstwo i publikacje utworów o zasięgu międzynarodowym (głównie z zakresu chóralistyki), prawykonania utworów i udział pracowników Wydziału w zagranicznych koncertach i spektaklach, wymiana artystyczna – koncerty pracowników na festiwalach muzycznych, zagraniczne koncerty studenckich zespołów prowadzone przez wykładowców, członkostwo pracowników w międzynarodowych składach jury konkursów czy w końcu udział w międzynarodowych konferencjach i sympozjach. Ponadto poszczególne osoby utrzymują kontakty z wieloma ośrodkami zagranicznymi, a Wydział utrzymuje kontakty dwustronne m.in. z Musikakademie Monachium (Niemcy) i Hochschule für Musik und Theater Hamburg (Niemcy), Uniwersytet w Pradze, Jazz Institute w Berlinie.

Uczelnia posiada podpisane 17 umów bilateralnych z uczelniami zagranicznymi z czego 9 objętych jest umowami dotyczącymi programu Erasmus.

Reasumując, Wydział zapewnia możliwości udziału pracowników i studentów w programach międzynarodowych lecz nie są one wykorzystywane w wystarczającym stopniu.

2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Wykazane w raporcie samooceny formy kontaktów międzynarodowych mają charakter wielokierunkowy i komplementarny, lecz w większości opierają się na indywidualnych osiągnięciach i kontaktach poszczególnych członków – pracowników Wydziału.

Oprócz działań indywidualnych pracowników, Wydział utrzymuje kontakty międzynarodowe mające formę dwustronną. Są to koncerty solistów, kameralistów, zespołów chóralnych i instrumentalnych w wykonaniu gości zagranicznych w bydgoskiej uczelni oraz muzyczne wizyty zespołów i pedagogów za granicą. Odbývają się także warsztaty, sesje seminaryjne i klasy mistrzowskie z udziałem zagranicznych wykładowców. Z pewnością służą one wymianie doświadczeń w dziedzinie teorii i praktyki muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem metod badawczych, interpretacji dzieła oraz samej dydaktyki, a także wpływają pozytywnie na poszerzenie perspektywy oglądy tych zagadnień.

Działania podejmowane przez Wydział w zakresie internacjonalizacji kształcenia wpływają przede wszystkim na proces kształcenia. Wykłady gościnne, warsztaty, kursy i.in. służą przekazywaniu nowych treści, zdobywaniu doświadczeń w zakresie metod dydaktycznych,

sposobu zdobywania wiedzy itp. Współpraca międzynarodowa w sposób pośredni przekłada się na efekty kształcenia, a dzięki zdobytej wiedzy umożliwia wzbogacenie treści wykładanych przedmiotów. Liczne kontakty zagraniczne pracowników naukowych stanowią potencjał, który Wydział wykorzystuje przy modyfikacji oferty kształcenia. Brak jest natomiast konkretnego udziału partnerów zagranicznych w ocenie efektów kształcenia na prowadzonych przez Wydział kierunkach działalności dydaktycznej.

Strategia Uczelni zakłada systematyczne budowanie współpracy międzynarodowej i działania w zakresie internacjonalizacji procesu kształcenia. W roku akademickim 2015/16 planowane jest uruchomienie studiów w języku angielskim na Wydziale Instrumentalnym. Powyższe działania należy ocenić bardzo pozytywnie.

3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Wydział podejmuje działania w sprawie umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych/artystycznych, a także aktywnie utrzuca swoją pozycję w wymiarze ogólnopolskim. Jako jednostka naukowo-artystyczna oraz dydaktyczna prowadzi szeroką współpracę artystyczno-naukową z regionalnymi jak i innymi instytucjami kulturalnymi w całej Polsce. Wydział współpracuje z licznymi ośrodkami akademickimi w Polsce jak np.: Akademie Muzyczne w Łodzi, Katowicach, Krakowie, Gdańsku, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Uniwersytety w Toruniu, Cieszynie i Poznaniu. Ze względu na swoją specyfikę znacząca część prowadzonej współpracy obejmuje orkiestry symfoniczne w Polsce, teatry muzyczne na terenie całego kraju, szkoły muzyczne i zespoły chóralskie, a także federacje i stowarzyszenia artystyczne. Jest to współpraca znacząca i wielopłaszczyznowa. Z wieloma z tych instytucji jednostka ma podpisane umowy i są one interesariuszami zewnętrznymi Wydziału.

Współpraca zagraniczna stanowi jedną z najważniejszych stref aktywności Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Formy kontaktów z zagranicą mają charakter wielokierunkowy i komplementarny. Wykłady, warsztaty, kursy i klasy mistrzowskie służą wymianie doświadczeń w dziedzinie teorii i praktyki muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem metod badawczych, interpretacji dzieła oraz samej dydaktyki. Goście zagraniczni w Uczelni dają studentom bezpośredni wgląd w różne metody prezentacji tych samych zagadnień naukowych, różne metodologie pracy badawczej. Pedagodzy Uczelni upowszechniają poza granicami kraju (Argentyna, Wenezuela, Niemcy, USA, Ekwador, Japonia, Rosja, Czechy, Słowacja, Meksyk, Dania, Szkocja, Hiszpania, Włochy, Holandia, Portugalia, Kolumbia, Litwa): dzieła sztuki muzycznej o międzynarodowym zasięgu, dokonują światowych prawykonań utworów muzycznych. W ramach wymian artystycznych tworzą spektakle intermedialne, prowadzą koncerty, biorą udział w międzynarodowych projektach w charakterze jurorów, wygłaszają referaty na międzynarodowych konferencjach. Utrzymywanie kontaktów dwustronnych z uczelniami muzycznymi na podstawie umów bilateralnych pozwala na wspólną realizację projektów w obszarze muzyki. Wszystko to przekłada się bezpośrednio na stałe aktualizowanie i unowocześnianie programów kształcenia i jest istotnym czynnikiem w realizacji efektów kształcenia.

Biorąc pod uwagę szczególność uczelni, to znaczy małą ilość studentów i wykładowców, można śmiało stwierdzić, że jednostka rozwija różnorodne i komplemetarne formy współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

4) Jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Aktywność Wydziału w zakresie współpracy z innymi ośrodkami regionalnymi i krajowymi jest znacząca. Udział pedagogów i studentów w wielu prestiżowych projektach naukowych i artystycznych na terenie całego kraju oraz współpraca z krajowymi ośrodkami akademickimi, instytucjami kultury, stowarzyszeniami, mediami, placówkami oświatowymi w istotny sposób wpływają na osiągnięcie właściwych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wydział umożliwia udział pracowników naukowych i studentów w programach międzynarodowych LLP ERASMUS+ lecz nie są one wykorzystywane w wystarczającym stopniu. Zdecydowanie większym zainteresowaniem cieszy się współpraca naukowo-artystyczna realizowana z różnymi ośrodkami zarówno krajowymi jak i międzynarodowymi w ramach umów indywidualnych oraz bilateralnych.

2) Stopień uczestnictwa studentów i pracowników w naukowych programach międzynarodowych jest zadawalający. Ograniczony jest natomiast bezpośredni udział partnerów zagranicznych w systemie oceny efektów kształcenia prowadzonych przez Wydział projektów. Kierunek działania powinien być analizowany także na etapie planowania efektów kształcenia;

3) Aktywność Wydziału w dziedzinie współpracy z innymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi jest znacząca. Współpraca ta widoczna jest w procesie kształcenia (m.in. wykłady gościnne, sympozja, sesje) oraz prowadzonej działalności artystyczno-dydaktycznej (m.in. udział w konferencjach, warsztatach artystyczno-dydaktycznych, koncertach, kursach i klasach mistrzowskich). Wydział umożliwia studentom i pedagogom aktywny udział w wymianie krajowej i międzynarodowej.

4) Liczba podmiotów, z którymi współpracuje Wydział jest znaczna, a ich jakość i różnorodność pozwala na zaangażowanie zainteresowanych na różnych etapach procesu kształcenia. Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno – gospodarczego przekłada się na organizowanie praktyk w instytucjach artystycznych oraz szkołach. Współpraca ta pozwala na organizowanie konkretnych działań i prowadzi do osiągnięcia znaczących efektów w procesie kształcenia.

VII. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,

System opieki naukowej skierowanej do środowiska studenckiego funkcjonuje prawidłowo z punktu widzenia oceny studenckiej. Istotna jest możliwość udziału studentów

w konferencjach i projektach muzyczno-naukowych, zgodnych z ich zainteresowaniami oraz wybranym kierunkiem kształcenia. W ramach opieki naukowej środowisko studenckie ma możliwość uczestnictwa w Studenckim Kole Artystyczno-Naukowym. Działalność koła naukowego skupia się wokół działań kulturalno-naukowych, w tym organizacji wydarzeń muzycznych, integracji środowiska artystycznego oraz popularyzacji osiągnięć studentów. Studenci w ramach aktywności naukowej mają możliwość uczestnictwa w Chórze Kameralnym, który bierze udział w konkursach i koncertach zagranicznych, jak również uczestniczy w konferencjach i spotkaniach naukowych oraz aktywnie współpracuje ze środowiskiem społeczno-gospodarczym. Pozytywnie należy ocenić udział studentów w licznych konkursach chóralnych: m.in. Program Śpiewająca Polska, Ogólnopolski Konkurs Pieśni Pasyjnej w Bydgoszczy, Ogólnopolski Konkurs Ars Liturgica w Gnieźnie, czy Ogólnopolski Konkurs Chórów Szkolnych a Cappella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy. Według opinii studentów Uczelnia dofinansowuje (w stopniu pełnym lub częściowym) uczestnictwo studentów w konferencjach naukowych oraz projektach i konkursach artystycznych, co należy ocenić pozytywnie.

Studenci wizytowanej Jednostki byli również autorami dwóch publikacji: artykułu „Wszechstronny dyrygent – wywiad z Łukaszem Hermanowiczem” w czasopiśmie „Twoja Muza” oraz współautorstwo wykładu „Twórczość Chóralna Ryszarda Kwiatkowskiego” wydawnictwo naukowe AM w Bydgoszczy.

System opieki naukowej skierowany do studentów Wydziału w pełni spełnia swoją rolę z punktu widzenia oceny studenckiej. Istotna jest możliwość rozwoju zainteresowań studentów, zgodnych z ich kierunkiem kształcenia.

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej posiada właściwie funkcjonujący system opieki dydaktycznej skierowany do środowiska studenckiego. Studenci wizytowanego Wydziału mają odpowiedni dostęp do planów i programów studiów oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia. Niezbędne informacje znajdują się na stronie Internetowej Uczelni, w Dziekanacie, na tablicach ogłoszeń oraz w Dziale Nauczania. Studenci Akademii Muzycznej mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia z wykorzystaniem w tym celu Indywidualnej Organizacji Studiów. IOS jest kierowana do studentów, którzy ukończyli studia, studiuje drugi kierunek, posiadają wybitne osiągnięcia naukowe lub orzeczenie o niepełnosprawności. Według opinii studentów wskazane możliwości w tym zakresie są wystarczające i wspomagają w osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się. Pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie konsultacji studentów z nauczycielami akademickimi. Istotne jest, iż wskazane możliwości mają charakter powszechny i indywidualny, a ich terminy są dostosowane do potrzeb środowiska studenckiego. Wydział nie wykorzystuje nowoczesnych technik nauczania, jak e-learning do wsparcia procesu uczenia się studentów. Środowisko studenckie wskazało, że nie jest zainteresowane wskazaną formą kształcenia z uwagi na indywidualny i specyficzny charakter studiów.

Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Dziekanatu. Według ich opinii, pracownicy administracyjni posiadają odpowiednie kompetencje i wysoką kulturę osobistą. Istotne jest, że Akademia Muzyczna stosuje mechanizmy motywujące w postaci wyróżnień, uhonorowania najlepszego studenta nagrodą rzeczową, czy umożliwienia nieodpłatnego udziału w koncertach.

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy częściowo zapewnia rozwój dydaktyczno-naukowy studentów niepełnosprawnych oraz nie w pełni wspomaga ich w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. W wizytowanej Jednostce oraz Uczelni nie funkcjonuje biuro ds. osób niepełnosprawnych, ani nie jest wyznaczona żadna osoba odpowiedzialna za osoby niepełnosprawne, która mogłaby udzielać wsparcia studentom z różnymi formami niepełnosprawności. W chwili obecnej w Uczelni studiuje 8 osób niepełnosprawnych, w tym

2 osoby na wizytowanym Wydziale. Zastrzeżenia budzi fakt, iż infrastruktura wizytowanego Wydziału nie jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Istnieją bariery architektoniczne, które uniemożliwiają swobodne poruszanie się osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. Przyczyną zaistniałej sytuacji jest zabytkowy charakter budynków Uczelni, w tym wizytowanej Jednostki. Negatywnie należy ocenić, że w Uczelni nie funkcjonują udogodnienia ani możliwość wypożyczenia sprzętu elektronicznego i specjalistycznego (m.in. powiększalniki tekstu) niezbędnego w procesie dydaktycznym studentów z różnymi formami niepełnosprawności. Uczelnia myśl art. 173. Ust. 2 Ustawy zapewnia pomoc materialną dla studentów niepełnosprawnych. Zastrzeżenia budzi fakt, że o wysokości stypendium nie decyduje stopień niepełnosprawności. System wsparcia studentów niepełnosprawnych funkcjonuje częściowo z punktu widzenia oceny studenckiej. Zastrzeżenia budzi fakt, iż osoby z dysfunkcjami narządu wzroku i ruchu nie są wspierane w procesie kształcenia i osiągania efektów uczenia się. Zaleca się powołanie osoby odpowiedzialnej za studentów niepełnosprawnych oraz dostosowanie poszczególnych form opieki dla osób z różnymi formami niepełnosprawności.

System opieki materialnej i socjalnej skierowany do środowiska studenckiego funkcjonuje prawidłowo. Istotna jest przejrzystość omawianych działań. Informacje oraz dokumenty dotyczące systemu pomocy materialnej znajdują się na stronie Internetowej Uczelni. Studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia wskazane w art. 173 ust. 1 Ustawy. Środki materialne, w opinii studentów, wypłacane są terminowo, bez zbędnych opóźnień, zgodnie z obowiązującymi regulaminami.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów jest przyznawane na wniosek studenta i obejmuje średnią ocen oraz osiągnięcia sportowe, naukowe lub artystyczne. Na średnią ocen składa się suma średniej ocen: z przedmiotu głównego (dla kierunków dyrygentura oraz jazz i muzyka estradowa) lub zespołu przedmiotów wybranych (dla kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej) oraz ze średniej ocen z pozostałych przedmiotów w skali roku.

Pozytywnie należy ocenić zastosowanie kilku kryteriów, co umożliwia bardziej obiektywną ocenę rzeczywistych zdolności i umiejętności studentów do otrzymania wskazanego świadczenia.

Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych jest przyznawane studentom z tytułu niepełnosprawności potwierdzonej właściwym orzeczeniem. Zastrzeżenia budzi fakt, iż wysokość świadczenia nie jest uzależniona od posiadanego stopnia niepełnosprawności. Problemem jest również znikoma informacja dotycząca możliwości ubiegania się o wskazane świadczenie.

Zarządzenie nr 4 Dziekana z dnia 6 października 2014 roku w sprawie *powołania Wydziałowej Komisji Stypendialnej dla Studentów na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej na rok akademicki 2014/2015* oraz Zarządzenie nr 75 Rektora AM z dnia 3 października 2014 roku w sprawie *powołania Odwoławczej Komisji Stypendialnej dla Studentów* ustalają składy omawianych Komisji. Studenci stanowią większość składu w obu Komisjach zgodnie z art. 177 ust. 3 Ustawy. Decyzje w sprawie składanych wniosków do Komisji są wydawane w formie pisemnej i przysługuje od nich odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 1 Ustawy.

Opieka materialna Jednostki funkcjonuje w oparciu o system, który zapewnia odpowiednie warunki socjalno-bytowe studentom. Ważne jest uczestnictwo studentów w weryfikacji funkcjonowania wskazanego systemu poprzez udział swoich przedstawicieli w Komisjach Stypendialnych. Studenci, podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym PKA, pozytywnie ocenili system opieki materialnej i socjalnej.

2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych wizytowanego Wydziału nie ma charakteru kompleksowego i nie jest objęty żadną procedurą. W przypadku sytuacji spornych i konfliktowych na poziomie student-nauczyciel stosowane są nieformalne działania. Sprawy sporne w omawianych przypadkach rozwiązywane są w oparciu o rozmowę wyjaśniającą, w której uczestniczą Władze Dziekańskie i Samorząd Studentów. Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat efektywności stosowanych rozwiązań. Według ich opinii zdarzają się sytuacje konfliktowe, które kończą się zmianą wykładowcy z przedmiotu głównego.....

Pozytywnie należy ocenić odpowiednie funkcjonowanie w Akademii Muzycznej Komisji dyscyplinarnej oraz Odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów. Ważne z punktu widzenia oceny studenckiej jest, że wskazane Komisje działają w składzie złożonym z równej liczby studentów i nauczycieli akademickich, co jest zgodne z art. 213 ust. 5 Ustawy.

3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Samorząd Studentów prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, włączając w to organizację przedsięwzięć kulturalnych m.in. imprez okolicznościowych (Andrzejkki, zabawa karnawałowa), koncertów i projektów muzycznych oraz Juwenaliów Bydgoskich.

Samorząd Studentów ma do dyspozycji biuro, wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy. Uczelnia zapewnia środki materialne niezbędne do funkcjonowania Samorządu Studentów, zgodnie z art. 202 ust. 8 Ustawy. Przedstawiciele Studentów opiniują Regulamin Studiów, zgodnie z art. 161 ust. 2 Ustawy. Opinia jest przedstawiana w formie pisemnej Uchwały Uczelnianej Rady Samorządu Studentów, co należy ocenić pozytywnie. Jak wynika z list obecności na kadencje 2012-2016 Uczelnia respektuje i spełnia wymagania ustawy z art. 61 ust. 3 oraz z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni oraz Radzie Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej. Studenci wskazali, iż mają możliwość partnerskiej rozmowy z pozostałymi członkami organów kolegialnych Uczelni oraz wyrażania opinii dotyczących spraw studenckich, co jest istotne z punktu widzenia oceny studenckiej.

Samorząd Studentów nie prowadzi szkoleń dla studentów rozpoczynających kształcenie z zakresu ich praw i obowiązków. Przedstawiciele studentów wskazali, iż nie byli świadomi konieczności prowadzenia wskazanych działań. Zaleca się zorganizowanie szkoleń dla studentów pierwszego roku z zakresu ich praw i obowiązków. Samorząd Studentów pozytywnie ocenił współpracę oraz kontakt z Władzami Wydziału.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wydział posiada wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej skierowany do środowiska studenckiego. Zastrzeżenia budzi jednak fakt częściowego uwzględnienia

studentów z różnymi formami niepełnosprawności w omawianych obszarach;

2) System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych nie jest opisany procedurami i nie posiada kompleksowego charakteru, lecz funkcjonuje w oparciu o nieformalne działania, które spełniają swoją rolę z punktu widzenia oceny studenckiej. Pozytywnie należy ocenić odpowiednią ilość przedstawicieli studentów w składzie Komisji dyscyplinarnej oraz Odwoławczej Komisji dyscyplinarnej ds. studentów;

3) Wizytowana Jednostka wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności Samorządu Studentów. Istotny jest odpowiedni udział przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału oraz Senacie Uczelni.

VIII. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (zwany dalej WSZJK lub Systemem) wprowadzony został w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy na mocy Uchwały Senatu nr 61a z dnia 23 września 2008 r. W powyższym dokumencie przyjęto, iż WSZJK składa się ze zintegrowanych elementów skorelowanych z innymi aktami prawnymi. Do elementów systemu zaliczono m.in.: organizację kształcenia - na wydziałach w oparciu o nadzór merytoryczny katedr i zakładów/pracowni oraz na wszystkich kierunkach w oparciu o dokumenty podstawowe (autorskie programy nauczania, zatwierdzone przez Senat Uczelni plany studiów i programy kształcenia); bieżące monitorowanie poziomu nauczania na egzaminach semestralnych i dyplomowych (z uwagi na indywidualizację nauczania egzaminy przeprowadzane są z udziałem komisji, w tym dziekana/ kierownika katedry i dotyczą większości przedmiotów kierunkowych); wybór wybitnych studentów do udziału w konkursach muzycznych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, podczas których oceniani są przez zewnętrzne jury przed wytypowaniem na konkurs studenci poddawani są przesłuchaniu wewnątrzuczelnianemu; funkcjonowanie stałej senackiej komisji „ds. rozwoju uczelni”, do której można zgłaszać uwagi min. dotyczące działań doskonalących kształcenie; weryfikację jakości kształcenia w Uczelni podczas oceny każdego nauczyciela akademickiego, którego praca poddawana jest również ocenie studentów za pomocą ankietyzacji.

Bezpośredni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor Akademii Muzycznej. W celu realizacji zadań związanych z jakością kształcenia w Uczelni Senat AM powołał Uchwałą nr 21 z dnia 18 września 2012 r. Międzywydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Za prawidłowe funkcjonowanie Międzywydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia odpowiedzialny jest Prorektor ds. Artystycznych, który jest Przewodniczącym Komisji. Z raportu samooceny, a także z dokumentów udostępnionych podczas oceny wynika, że Komisja opracowuje informacje o systemie nauczania i porównuje system kształcenia Akademii Muzycznej w Bydgoszczy z systemami w innych uczelniach muzycznych i przygotowuje uczelniany system badania warunków kształcenia w AMB. Do zadań Komisji należą ponadto: analiza planów studiów, programów kształcenia i sylabusów na kierunkach studiów prowadzonych w Uczelni, a także ich opiniowanie na kierunkach i specjalnościach, które mają być w nieodległym czasie

uruchomione; okresowa ocena funkcjonujących jednostek organizacyjnych i kierunków prowadzonych w Uczelni, analiza sprawozdań z oceny jednostek i kierunków oraz przedstawianie ich Rektorowi AM; wsparcie i współpraca z Zespołami Wydziałowymi. Z protokołów z posiedzeń Komisji wynika, iż omawiane były min. przygotowania w zakresie opracowania koncepcji organizacji i koordynacji działań systemowych mających zapewnić właściwą jakość kształcenia w Uczelni – z założeniem wprowadzenia pilotażowego programu na ocenianym Wydziale (posiedzenie w dniu 22 maja 2013 r.) czy też opracowanie rocznych sprawozdań dotyczących oceny efektów istniejących procedur oraz monitoringu ich funkcjonowania w poszczególnych jednostkach Uczelni (posiedzenie w dniu 14 maja 2014 r.). Poza Przewodniczącym Komisji, w skład powyższego ciała kolegialnego wchodzi ponadto po dwaj przedstawiciele każdego z Wydziałów Akademii Muzycznej, w osobie prodziekana oraz jednego nauczyciela akademickiego.

Polityka jakości realizowana w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy wynika również ze Statutu Uczelni oraz m.in. z misji i strategii: Uczelni oraz ocenianej Jednostki.

Strategia rozwoju Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy do roku 2024 przyjęta została przez Senat Uczelni Uchwałą nr 20 z dnia 18 września 2012 r. W powyższym dokumencie zawarto dążenia Uczelni w oparciu o misję (którą jest m.in. „*odkrywanie i przekazywanie prawdy poprzez prowadzenie badań naukowych, działalność artystyczną oraz kształcenie studentów i doktorantów, i wyposażenie ich we wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje. Uczelnia stanowi integralną część narodowego systemu edukacji i nauki. Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym (...). Uczelnia jest współtwórcą polskiej kultury muzycznej.*”), wizję (sięgającą 2024 r., jako roku 50-lecia istnienia Uczelni), cele strategii, założenia strategiczne oraz główne założenia taktyczne realizacji strategii (dotyczące przekształcenia Akademii w Uniwersytet Muzyczny w silną i prestiżową uczelnię artystyczną, posiadającą bogatą ofertę dydaktyczną i konkurencyjną dla innych uczelni, również z zagranicy. Zmiany i rozwój mają dotyczyć podstawowych aspektów działalności Uczelni: uprawnień do przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych, kształcenia, badań naukowych, działań artystycznych, zarządzania uczelnią, polityki kadrowej oraz infrastruktury.).

Strategia Rozwoju Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej ustanowiona Uchwałą nr 22/2012 Rady Wydziału z dnia 12 września 2012 r. wyznacza kierunek dążeń obejmujący deklarowane cele długo i krótkoterminowe zbieżne z celami określonymi w Strategii Uczelni. Należą do nich m.in.: powołanie studiów doktoranckich w dyscyplinie artystycznej Dyrygentura, kontynuacja dotychczasowej współpracy z placówkami edukacyjnymi i kulturalnymi miasta oraz regionu, a także powołanie nowych specjalizacji.

Na Wydziale Dyrygentury, Jazu i Edukacji Muzycznej działanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oparte jest na Uchwale nr 23/2012 Rady Wydziału z dnia 12 września 2012 r. zatwierdzającej i przyjmującej WSZJK w ocenianej Jednostce. Na posiedzeniu planowanym w dniu 30 marca b.r. Rada Wydziału zatwierdzi nowy dokument sankcjonujący funkcjonowanie Systemu na WDJiEM. Zgodnie z udostępnionym podczas wizytacji projektem porządkującym elementy wydziałowego Systemu, jakoś oznacza: kształcenie, twórczość artystyczną, badania naukowe, rozwój infrastruktury, pozyskiwanie funduszy oraz kreowanie wizerunku w otoczeniu zewnętrznymi, i związane jest z procesem obejmującym planowane i systematyczne działanie. Projekt określa również, iż wydziałowy wewnętrzny system zapewniania jakości funkcjonuje przy wykorzystaniu następujących dokumentów: kryteriów i arkusza okresowej oceny nauczycieli akademickich; ankiet ewaluacyjnych (dla studentów oceniających nauczycieli akademickich, dotyczących efektywności kształcenia oraz dla nauczycieli akademickich w zakresie pracy na Wydziale); a także protokołów z hospitacji. Na poziomie Wydziału nadzór nad Wewnętrznym Systemem

Zapewnienia Jakości Kształcenia pełni Dziekan. W dniu 17 grudnia 2014 r. Dziekan Wydziału Dyrygentury, Jazu i Edukacji Muzycznej wydał następujące, udostępnione podczas wizytacji Zarządzenia, Nr: 12A - *w sprawie przeprowadzenia studenckich ankiet ewaluacyjnych oraz ankiety jakości kształcenia dla nauczycieli akademickich* oraz 12B - *w sprawie wprowadzenia nowego wzoru arkusza hospitacji zajęć dydaktycznych.*

Pracami związanymi z doskonaleniem jakości kształcenia kierują wydziałowe komisje. W ocenianej Jednostce funkcjonują m.in. Wydziałowy Zespół do Spraw Jakości Kształcenia i Programów Nauczania oraz Studencki Zespół do spraw Programów Kształcenia powołane Uchwałą nr 25/2012 Rady Wydziału DJiEM z dnia 22 września 2012 r., ze zmianami przyjętymi w Uchwale nr 20/2014 Rady Wydziału z dnia 29 września 2014 r. Zgodnie z przywołanym wcześniej Zarządzeniem Nr: 12A Dziekana Wydziału *w sprawie przeprowadzenia studenckich ankiet ewaluacyjnych oraz ankiety jakości kształcenia dla nauczycieli akademickich* Zespół ds. Programów i Jakości Kształcenia odpowiada organizacyjnie i merytorycznie za przebieg ankietyzacji.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, we współpracy ze Studenckim Zespołem ds. Programów Nauczania m.in. opiniuje zmiany w planach studiów i programach kształcenia oraz okresowo ocenia i sporządza sprawozdania z rozwoju kształcenia na Wydziale (które przekazuje następnie Dziekanowi); ponadto opracowuje dokumenty regulujące tok studiów oraz projakościowe plany naprawcze. W ocenianej Jednostce funkcjonuje także m.in. powołana Uchwałą nr 20/20123 Rady Wydziału z dnia 16 kwietnia 2013 r. Komisja Wydziałowa ds. Oceny Kadry Naukowo-Dydaktycznej.

Podczas wizytacji szczegółowemu oglądowi poddano dokumentację związaną zarówno z aktywnością organów bezpośrednio objętych strukturą Systemu, jak również będącą wynikiem funkcjonowania samego Systemu, a także realizacji zadań określonych w przywołanych wyżej wewnętrznych aktach normatywnych. Zespół Oceniający otrzymał do wglądu protokoły z posiedzeń Wydziałowego Zespołu do spraw Jakości i Programów Kształcenia oraz Komisji funkcjonujących na Wydziale.

Z analizy dokumentacji Rady Wydziału, jak i pozostałych Wydziałowych ciał kolegialnych wynika, iż problematyka jakości kształcenia jest przedmiotem obrad tych organów. Podczas posiedzeń przedstawiane i omawiane są zagadnienia dotyczące m.in. funkcjonowania i doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, polityki kadrowej, zmian w planach i programach studiów czy też monitorowania efektów kształcenia. Wnioski z przeprowadzonych ocen i analiz Komisji przekazywane są Radzie Wydziału. W toku oceny zapoznano się również ze *Sprawozdaniem z działalności Wydziału Dyrygentury, Jazu i Edukacji Muzycznej za lata akademickie 2011/2012, 2012/2013 oraz 2013/2014*, które były omawiane i przyjmowane na posiedzeniach Rady Wydziału (odpowiednio w dniach: 3 września 2013 r. oraz 29 września 2014 r.).

Na podstawie udostępnionej dokumentacji można stwierdzić, że do narzędzi i mechanizmów Systemu za pomocą, których gromadzone, przetwarzane i weryfikowane są na Wydziale informacje w zakresie poszczególnych aspektów kształcenia należą: hospitacje, ankiety, a tym dotyczące oceny jakości kształcenia dla nauczycieli akademickich oraz studenckie ankiety ewaluacyjne, monitorowanie programów studiów poprzez okresowe sprawdzanie ich zgodności z zakładanymi efektami kształcenia, działania naprawcze służące doskonaleniu programu kształcenia, wynikające z uwag i opinii studentów zamieszczonych w ankietach ewaluacyjnych oraz interesariuszy zewnętrznych, lub w wyniku pojawienia się nowych opracowań i kierunków badawczych w dziedzinie związanej z kształceniem prowadzonym na Wydziale. Na Wydziale prowadzona jest również ocena kadry akademickiej, uwzględniająca

dorobek naukowy, dydaktyczny oraz organizacyjny, zgodnie z wymaganiami art. 132 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Wewnętrzne przepisy oraz informacje i dokumenty dotyczące podejmowanych działań związanych z obszarem jakości kształcenia powinny być jednak szerzej dostępne są na stronach internetowych Uczelni i Wydziału.

Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej prowadzi obecnie Podyplomowe Studia Chórmistrzostwa i Emisji Głosu, powstałe na mocy Uchwały nr 54 Rady Wydziału z dnia 18 grudnia 2013 r. w wyniku połączenia Podyplomowych Studiów Chórmistrzostwa i Podyplomowych Studiów Emisji Głosu (uruchomionych odpowiednio w 1984 i 1988 r.).

Plany studiów oraz efekty kształcenia na studiach podyplomowych opiniowane są i przyjmowane zgodnie z § 30 ust. 1 pkt. 13 i 14 w zw. z § 36 ust. 1 pkt. 4 Statutu AMB z dnia 17 lutego 2012 r. przez Senat Uczelni oraz Radę Wydziału. Efekty kształcenia dla prowadzonych na ocenianym Wydziale Podyplomowych Studiów Chórmistrzostwa i Emisji Głosu (w specjalnościach: Emisja głosu oraz Dyrygentura chóralna) przyjęte zostały przez Radę Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Uchwałą nr 1 z dnia 19 lutego 2014 r., a następnie zatwierdzone przez Senat AMB Uchwałą nr 4 z dnia 4 marca 2014 r. Powyższa Uchwała Senatu zatwierdziła również połączenie dwóch wcześniej istniejących studiów podyplomowych w prowadzone obecnie Podyplomowe Studia Chórmistrzostwa i Emisji Głosu.

Zasady związane kształceniem na studiach podyplomowych określa *Regulamin studiów podyplomowych* przyjęty Uchwałą nr 10 Senatu Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2012 r.

W trakcie wizytacji ustalono, że na Wydziale Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej badania ankietowe przeprowadzane są z pominięciem słuchaczy studiów podyplomowych. Zajęcia na studiach podyplomowych nie są również hospitowane.

Na Wydziale DJiEM podejmowane są działania aktywizujące monitorowanie losów zawodowych absolwentów Jednostki. Przykładem tego może być Zarządzenie nr 12C Dziekana Wydziału z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia rankingu kompetencji absolwentów Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej wprowadzające powyższy ranking. Podczas wizytacji udostępniono również zestawienie losów zawodowych absolwentów 2013/2014 jednego z kierunków prowadzonych na Wydziale.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

1) Na podstawie przedłożonej dokumentacji oraz rozmów przeprowadzonych w czasie wizytacji można stwierdzić, że Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy wdraża i doskonali Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, a działania związane z jego funkcjonowaniem w ostatnim czasie zostały zintensyfikowane poprzez zaangażowanie Władz Jednostki w obszarze zapewniania jakości kształcenia, co znajduje odzwierciedlenie w sferze formalnej. W strategii i polityce jakości Wydziału zostały przyjęte cele jakościowe związane z dążeniem do wysokiego poziomu kształcenia.

Niektóre z opracowanych formalnych rozwiązań są jednak na początkowym etapie wdrażania, dlatego też skuteczność systemu będzie można w pełni ocenić dopiero po dłuższym okresie

czasu. Zasadne jest również wprowadzenie uregulowań związanych z upowszechnianiem informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz objęcie procedurami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia studiów podyplomowych (ankietyzacja, hospitacja), bowiem w założeniach, wewnętrzny system powinien działać w ujęciu kompleksowym.

2) Podejmowane w ocenianej Jednostce działania mają na celu rozwój i doskonalenie procesu zapewnienia jakości kształcenia, a zakres, sposób prowadzenia i kompletność dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia, należy ocenić pozytywnie.

Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	Cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów		X			

8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			
----------	--	--	---	--	--	--

Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia. Koncepcja kształcenia i działalność artystyczno-naukowa jednostki jest w pełni zgodna z jej celami strategicznymi. Jednostka prowadzi właściwą politykę, umożliwiającą rozwój kwalifikacji dydaktycznych i artystyczno-naukowych pracowników. Reprezentowane przez poszczególnych nauczycieli akademickich dziedziny i dyscypliny są w pełni adekwatne z potrzebami wynikającymi z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jest dostosowana do profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia.

Ocena „w pełni” zasobów kadrowych, działalności naukowej i międzynarodowej oraz współpracy z beneficjentami procesu kształcenia, wskazuje na dbałość Wydziału w osiąganiu efektów kształcenia. Podjęte działania przez Wydział w wymienionych powyżej obszarach pracy naukowej i dydaktycznej zapewniają osiągnięcie założonych efektów kształcenia i ich weryfikację czego efektem są liczne nagrody krajowe jak i międzynarodowe studentów. Wszystkie, wchodzące w skład wizytowanej Jednostki kierunki, podejmują różnorodne działania służące internacjonalizacji procesu kształcenia. Bardzo istotne jest osobiste zaangażowanie licznej grupy nauczycieli akademickich Jednostki w nawiązywaniu ciągle nowych kontaktów.

za Zespół Oceniający

prof. zw dr hab. Joachim Pichura